

Nr 320.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 13 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934 och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873; given Stockholms slott den 7 maj 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 13 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934 (nr 437) och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 (nr 31).

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

Lag

angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 13 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934 (nr 437) och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 (nr 31).¹

Härigenom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 13 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelserna i §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873, om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt och om vissa för Norge och Danmark präglade mynts likställdhet i angivna avseenden med rikets mynt, under viss tid icke skola äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling, och gäller till och med den 31 januari 1938. Av Konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag.

¹ Senaste lydelse av § 9 se 1881:35 och av § 17 se 1920:309.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 maj
1937.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

I 10 § andra stycket av den numera upphävda lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 stadgades, att guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnades, skulle av riksbanken inlösas med guldets värde i svenskt mynt efter avdrag för myntningskostnad. I den nu gällande lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934, vilken trätt i kraft den 1 januari 1935, finnes motsvarande stadgande intaget i 13 § andra stycket.

Enligt § 9 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 äger envar, som vid rikets myntverk till myntning inlämnar guld, att därför mot stadgade avgifter erhålla tjugukronestycken eller tiokronestycken.

Av § 17 sistnämnda lag framgår, att åtskilliga i samma lag införda stadganden om rikets mynt, dess giltighet som betalningsmedel samt dess inväxling och utgivande av statens kassor skola, på sätt mellan Sverige, Norge och Danmark avslutade konventioner förmå, även gälla om de i överensstämmelse med samma konventioner för Norge och Danmark präglade mynt.

I proposition (nr 259) till 1932 års riksdag framlade Kungl. Maj:t — i enlighet med framställning av fullmäktige i riksbanken — förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873. Vid anmälan av propositionen anförde föredragande departementschefen, att han lika med fullmäktige i riksbanken funne försiktigheten bjuda, att möjlighet bereddades Kungl. Maj:t att, där sådant efter riksdagens avslutande påkallades av inträffade utomordentliga omständigheter, sätta ifrågavarande stadganden i riksbankslagen och myntlagen ur kraft för viss tid, samt att det syntes lämpligt att lagens giltighet utsträcktes till dess viss kortare tid förflutit efter det 1933 års riksdag samlats. Lagen, vilken antogs av riksdagen (riksdagens skrivelse nr 320) och utfärdades den 17 juni 1932 (nr 214), föreskrev i enlighet härmed, att om sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövades nödigt, Konungen ägde att, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret, *ej mindre* för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank

den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas, *än även* förklara, att bestämmelserna i §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873, om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt, och om vissa för Norge och Danmark präglade mynts likställdhet i angivna avseenden med rikets mynt, under viss tid icke skulle äga tillämpning. Lagen trädde i kraft den 19 juni 1932 och gällde till och med den 31 januari 1933.

Jämväl följande års riksdagar antogo av Kungl. Maj:t framlagda förslag till lagar av motsvarande innehåll som den i det föregående nämnda. Den senaste lagen i ämnet, som utfärdades den 12 juni 1936 (nr 275), trädde i kraft den 16 juni 1936 samt gällde till och med den 31 januari 1937.

Ingen av de här avsedda lagarna blev under sin giltighetstid tillämpad.

I skrivelse den 30 april 1937 ha fullmäktige i riksbanken hemställt, att Kungl. Maj:t måtte även till innevarande års riksdag framlägga förslag till lag av det innehåll, som här förut angivits.

*Departements-
chefen.*

Här ifrågasvarande beredskapslagstiftning utformades ursprungligen i ett läge, då man, efter övergången till fri myntfot i ett flertal länder, måste räkna med möjligheten ej endast av en depreciering av kronan i förhållande till det legala guldvärdet utan även av en appreciering i förhållande till detta värde. Sistnämnda möjlighet torde nu kunna lämnas ur räkningen och här ifrågasvarande lagstiftning synes därför ur denna synpunkt för närvarande ej nödvändig. Då den tillsammans med de bestämmelser om befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld, om vilkas förnyelse framställning göres i propositionen nr 318, reglerar det svenska penningväsendets rättsliga ställning till guldmetall under nuvarande period av fri valuta och då bankofullmäktige hemställt om lagstiftningens förnyelse, har jag likväl funnit mig böra förorda, att för riksdagen nu framläggas förslag till lag av enahanda innehåll som de vid senaste fem riksdagar antagna. Den nya lagen synes böra gälla till utgången av januari månad 1938.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att upprättat förslag till *lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 13 § andra stycket lagen för Sveriges riksbank den 30 juni 1934 (nr 437) och av §§ 9 och 17 lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 (nr 31) måtte i proposition föreläggas riksdagen till antagande.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ragnar Sundén.